

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2014 07 07
COM(2014) 452 final

ANNEX 1

PRIEDAS

**Europos susitarimas dėl tam tikrų vežimo vidaus vandens keliais sektoriaus darbo laiko
organizavimo aspektų**

prie

Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos

**kuria įgyvendinamas Europos baržų sąjungos (EBS), Europos laivavedžių organizacijos
(ELO) ir Europos transporto darbuotojų federacijos (ETF) sudarytas Europos
susitarimas dėl tam tikrų vežimo vidaus vandens keliais sektoriaus darbo laiko
organizavimo aspektų**

{SWD(2014) 226 final}

{SWD(2014) 227 final}

PRIEDAS

Kadangi:

1. Direktyva 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų nustatyti bendrieji būtiniausi standartai, kurie, išskyrus 20 straipsnio 1 dalyje nurodytas sritis (dienos poilsis, pertraukos, savaitės poilsis, naktinio darbo trukmė), taip pat taikomi darbo laiko organizavimui vežimo vidaus vandens keliais sektoriuje. Vis dėlto, kadangi tuose reikalavimuose nepakankamai atsižvelgiama į ypatingas vežimo vidaus vandens keliais sektoriaus darbuotojų darbo ir gyvenimo sąlygas, reikalingos konkretnės taisyklės pagal Direktyvos 2003/88/EB 14 straipsnį.
2. Šiomis konkretnėmis taisyklėmis turėtų būti užtikrinama vežimo vidaus vandens keliais sektoriaus darbuotojų aukšto lygio sveikatos apsauga ir sauga.
3. Vežimas vidaus vandens keliais yra tarptautinė vežimo forma, kuriai visų pirma būdinga tarpvalstybinė veikla Europos vežimo vidaus vandens keliais tinkle. Todėl Europos vežimo vidaus vandens keliais sektoriuje reikėtų siekti šio sektoriaus darbo rinkoje sudaryti vienodas pagrindines sąlygas ir užkirsti kelią nesąžiningai konkurencijai, atsirandančiai dėl skirtingų teisės aktais nustatytų darbo laiko organizavimo struktūrų.
4. Suvokdama transporto sektoriaus svarbą ekonominiam konkurencingumui, Europos Sąjunga siekia skatinti naudotis tų rūšių transportu, kuris naudoja mažiau energijos, yra palankesnis aplinkai arba saugesnis¹. Vežimo vidaus vandens keliais sektorius yra aplinkai palanki vežimo rūšis, turinti pajėgumų pasiekti, kad Europos keliais ir geležinkeliais būtų vežama gerokai mažiau krovinių.
5. Darbas sektoriuje organizuojamas nevienodai. Laivuose dirbančių darbuotojų skaičius ir darbo laikas skiriasi atsižvelgiant į darbo organizavimo būdą, atitinkamas įmones, veiklos geografinę vietovę, kelionės trukmę ir plaukiojančiosios priemonės dydį. Kai kurie laivai plaukioja nuolat, t. y. 24 valandas per parą, o įgula dirba pamainomis. Tačiau vidutinio dydžio įmonės paprastai savo laivus eksploatuoja 14 valandų per parą, penkias ar šešias dienas per savaitę. Vežimo vidaus vandens keliais sektoriuje laive dirbančio darbuotojo darbo laikas neatitinka plaukiojančiosios priemonės eksploatavimo laiko.
6. Vienas iš vežimo vidaus vandens keliais sektoriaus ypatumų – darbuotojai laive gali ne tik dirbti, bet ir nakvoti ar gyventi. Todėl darbuotojai dažnai leidžia poilsio laiką laive. Daugelis vežimo vidaus vandens keliais sektoriaus darbuotojų, ypač tie, kurie yra toli nuo namų, laive dirba kelias dienas paeiliui, kad sutaupyti kelionės laiko ir vėliau galėtų kelias dienas praleisti namie arba kitoje pasirinktoje vietoje. Pavyzdžiui, pagal modelį 1:1 dirbantis darbuotojas turi tiek pat poilsio ir darbo dienų. Todėl toks darbuotojas gali laive dirbti daugiau darbo dienų paeiliui ir gauti atitinkamai daugiau poilsio dienų, nei sausumoje dirbantis darbuotojas.

¹ Žr. Komisijos komunikatą dėl vidaus vandens kelių transporto skatinimo įgyvendinant „Naiades“, COM(2006) 6 *final*, 2006 1 17.

7. Paprastai nemažą vežimo vidaus vandens keliais sektoriaus darbuotojų vidutinio darbo laiko dalį sudaro budėjimo laikas (pvz., nenumatyta laukiama šliuzuose arba pakraunant ar iškraunant plaukiojančiąją priemonę), o tai gali vykti ir naktį. Todėl nurodytas ilgiausias dienos ir savaitės darbo laikas gali būti ilgesnis, nei nustatytasis Direktyvoje 2003/88/EB.
8. Taip pat reikia pripažinti, kad darbo krūviui vežimo vidaus vandens keliais sektoriuje įtakos turi keli veiksniai, pvz., triukšmas, vibracija ir darbo laiko organizavimas. Nepadarant poveikio 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvos 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo² nuostatomis ir atsižvelgiant į ypatingas darbo sąlygas šiame sektoriuje, darbuotojams apsaugoti numatomas kasmetinis jų sveikatos patikrinimas.
9. Reikėtų atsižvelgti į papildomus reikalavimus naktinėje pamainoje dirbantiems įgulos nariams ir nustatyti didžiausią leidžiamą naktinio darbo valandų skaičių bei atitinkamai organizuoti darbą.
10. Vežimo vidaus vandens keliais sektoriuje dirba ne tik darbuotojai, bet ir savarankiškai dirbantys asmenys³. Savarankiškai dirbančių asmenų statusas nustatomas pagal taikomą nacionalinę teisę.
11. Darbo ir gyvenimo sąlygos keleiviniuose laivuose skiriasi nuo kituose vežimo vidaus vandens keliais pasektoriuose dirbančių darbuotojų darbo ir gyvenimo sąlygų, todėl įdiegiamos specialios nuostatos. Dėl kitokios šio Europos vežimo vidaus vandens keliais pasektorio socialinės aplinkos, skirtingos darbinės veiklos ir sezoniškumo darbas jame organizuojamas kitaip.

Atsižvelgdamos į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 154 straipsnį ir 155 straipsnio 2 dalį, pasirašiusiosios šalys kartu prašo įgyvendinti šį ES lygmeniu sudarytą susitarimą remiantis Komisijos pasiūlymu priimtu Tarybos sprendimu. Pasirašiusiosios šalys susitarė:

² OL L 183, 1989 6 29, p. 1.

³ Žr. Komisijos komunikato „Užtikrintas laisvas darbuotojų judėjimas. Teisės ir pagrindiniai pokyčiai“, COM(2010) 373 *final*, 2010 7 13, 1.1 skyrių.

1 dalis

Taikymo sritis

1. Šis susitarimas taikomas judiesiems darbuotojams, valstybės narės teritorijoje plaukiojančioje komercinio vežimo vidaus vandens keliais sektoriaus plaukiojančiojoje priemonėje dirbantiems kaip navigacijos darbuotojai (įgulos nariai) arba atliekantiems kitas funkcijas (laive dirbantis personalas).
2. Vidaus vandens kelių vežėjai pagal šį susitarimą darbuotojais nelaikomi, net jei savo įmonėje turi darbuotojo statusą.
3. Šis susitarimas nedaro poveikio nacionalinėms ar tarptautinėms saugios laivybos nuostatomis, kurios yra taikomos judiesiems darbuotojams ir 1 dalies 2 punkte nurodytiems asmenims.
4. Jei šio susitarimo nuostatos dėl judžiųjų darbuotojų poilsio laiko skiriasi nuo nacionalinių ar tarptautinių saugios laivybos nuostatų, pirmumas teikiamas toms nuostatomis, kuriomis užtikrinama aukštesnio lygio darbuotojų sveikatos apsauga ir sauga.
5. Judiesiems darbuotojams, kurie dirba valstybės narės teritorijoje plaukiojančioje ne komercinio vežimo vidaus vandens keliais sektoriaus plaukiojančiojoje priemonėje ir kurių darbo sąlygos reglamentuojamos kolektyvinėmis derybomis ir darbdavių bei darbuotojų organizacijų sudarytomis sutartimis dėl darbo užmokesčio, šis susitarimas gali būti taikomas pasikonsultavus su tomis darbdavių ir darbuotojų organizacijomis ir gavus jų sutikimą, jei šio susitarimo nuostatos yra palankesnės darbuotojams.

2 dalis

Apibrėžtys

Šiame susitarime vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) plaukiojančioji priemonė – laivas arba plūduriuojantis įrenginys;
- b) keleivinis laivas – vienadienių reisų laivas arba laivas su kajutėmis, pastatytas ir įrengtas vežti daugiau nei 12 keleivių;
- c) darbo laikas – laikas, kuriuo darbuotojas darbdavio ar jo atstovo pavedimu turi dirbti plaukiojančiojoje priemonėje ar ją aptarnauti arba turi būti pasirengęs atlikti darbą (budėjimo laikas);
- d) poilsio laikas – laikas, kuris nėra darbo laikas. Šis terminas apima poilsio laiką plaukiojančiojoje arba stovinčiojoje plaukiojančiojoje priemonėje ir sausumoje. Trumpos pertraukos (iki 15 min.) į poilsio laiką neįskaitomos;

- e) poilsio diena – nepertraukiamas 24 valandų poilsio laikas, kurį darbuotojas praleidžia pasirinktoje vietoje;
- f) vidaus vandens kelių vežėjas – asmuo, vežimo vidaus vandens keliais sektoriuje savo naudai komerciniais tikslais eksploatuojantis laivus;
- g) darbo grafikas – darbdavio darbuotojui iš anksto nustatytas darbo ir poilsio dienų planas;
- h) naktis – laikas nuo 23:00 iki 06:00 val.;
- i) naktinės pamainos darbuotojas:
 - aa) darbuotojas, paprastai naktį dirbantis bent tris savo kasdienio darbo laiko valandas;
 - bb) darbuotojas, tikriausiai naktį dirbsiantis tam tikrą savo metinio darbo laiko dalį, kuri atitinkamos valstybės narės nuožiūra nustatoma:
 - aaa) nacionalinės teisės aktais, pasikonsultavus su abiem sektoriaus šalimis, arba
 - bbb) kolektyvinėmis sutartimis arba abiejų sektoriaus šalių nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu sudarytais susitarimais;
- j) pamainininkas – darbuotojas, kurio darbo grafikas yra pamaininio darbo dalis;
- k) laive dirbantis personalas apibrėžiamas pagal Direktyvos 2006/87/EB⁴ II priedo 1.01 straipsnio 103 sąvoką;
- l) judusis darbuotojas – darbuotojas, kurį įmonė, teikianti keleivių ar prekių vežimo vidaus vandens keliais paslaugas, samdo keliaujančio personalo nariu; „darbuotojo“ sąvoka šiame susitarime suprantama atitinkamai;
- m) sezonas – ne ilgesnis kaip devynių paeiliui einančių mėnesių laikotarpis per metus, kuriuo vykdoma veikla dėl išorinių aplinkybių, pvz., oro sąlygų arba turistų gausos, yra susijusi su tam tikrais metų laikais.

3 dalis

Darbo laikas ir atskaitos laikotarpis

1. Nedarant poveikio 4 dalies nuostatoms, standartinis darbo laikas grindžiamas aštuonių valandų darbo diena.

⁴ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/87/EB, nustatanti techninius reikalavimus vidaus vandenų laivams ir panaikinanti Tarybos direktyvą 82/714/EEB (OL L 389, 2006 12 30, p. 1–260).

2. Darbo laikas gali būti pailgintas pagal 4 dalį, jei per 12 mėnesių (atskaitos laikotarpį) neviršijamas 48 valandų savaitės vidurkis.
3. Ilgiausias darbo laikas atskaitos laikotarpiu yra 2 304 valandos (skaičiavimo pagrindas: iš 52 savaitių atimamos mažiausiai keturios atostogų savaitės ir rezultatas padauginamas iš 48 valandų). Skaičiuojant vidurkį mokamų kasmetinių atostogų laikas ir laikinojo nedarbingumo atostogų laikas neįskaitomas arba nedaro įtakos. Taip pat atskaitomas dėl valstybinių švenčių darbuotojams priklausantis poilsio laikas.
4. Jei darbo santykių trukmė yra trumpesnė nei atskaitos laikotarpis, ilgiausias leidžiamas darbo laikas apskaičiuojamas *pro rata*.

4 dalis

Dienos ir savaitės darbo laikas

1. Darbo laikas negali būti ilgesnis nei:
 - a) 14 valandų per parą ir
 - b) 84 valandos per septynių dienų laikotarpį.
2. Jei darbo grafike darbo dienų numatyta daugiau nei poilsio dienų, vidutinis savaitės darbo laikas keturių mėnesių laikotarpiu negali būti ilgesnis nei 72 valandos.

5 dalis

Darbo ir poilsio dienos

1. Dirbti galima ne daugiau kaip 31 dieną paeiliui.
2. Jei darbo grafike darbo dienų numatyta ne daugiau nei poilsio dienų, iškart po paeiliui dirbtų darbo dienų suteikiama tiek pat paeiliui einančių poilsio dienų. Leidžiama taikyti iškart suteiktinų paeiliui einančių poilsio dienų skaičiavimo išimtis, jeigu:
 - a) dirbta ne ilgiau kaip 31 darbo dieną paeiliui;
 - b) iškart po paeiliui dirbtų darbo dienų suteikiamas 3 dalies a, b arba c punkte nurodytas mažiausias skaičius paeiliui einančių poilsio dienų;

- c) už didesnę skaičių darbo dienų arba už darbo dienų sukeitimo laikotarpį kompensuojama per atskaitos laikotarpį.
3. Jei darbo grafike darbo dienų numatyta daugiau nei poilsio dienų, iškart po paeiliui dirbtų darbo dienų paeiliui einančių poilsio dienų suteikiama mažiausiai:
- a) 1–10 darbo diena paeiliui: po 0,2 poilsio dienos už kiekvieną paeiliui dirbtą darbo dieną (pvz., 10 paeiliui dirbtų darbo dienų = 2 poilsio dienos);
- b) 11–20 darbo diena paeiliui: po 0,3 poilsio dienos už kiekvieną paeiliui dirbtą darbo dieną (pvz., 20 paeiliui dirbtų darbo dienų = 5 poilsio dienos);
- c) 21–31 darbo diena paeiliui: po 0,4 poilsio dienos už kiekvieną paeiliui dirbtą darbo dieną (pvz., 31 paeiliui dirbtą darbo dieną = 9,4 poilsio dienos).

Pagal šį skaičiavimą poilsio dienos dalis pridedama prie mažiausio paeiliui einančių poilsio dienų skaičiaus ir suteikiama tik kaip visa diena.

6 dalis

Sezoninis darbas keleiviniuose laivuose

Nepaisant šio susitarimo 4 ir 5 dalių nuostatų, toliau pateikiamos nuostatos gali būti taikomos visiems darbuotojams, dirbantiems keleiviniame laive sezono metu.

1. Darbo laikas negali būti ilgesnis nei:
- a) 12 valandų per parą ir
- b) 72 valandos per septynių dienų laikotarpį.
2. Už vieną darbo dieną darbuotojui suteikiama 0,2 poilsio dienos. Kiekvienu 31 dienos laikotarpiu darbuotojui faktiškai suteikiamos bent dvi poilsio dienos. Likusios poilsio dienos suteikiamos pagal susitarimą.
3. Atsižvelgiant į pirmesnę punktą ir į 3 dalies 4 punktą, poilsio dienos suteikiamos ir 48 valandų vidutinio darbo laiko reikalavimo pagal 3 dalį laikomasi remiantis kolektyvinėmis sutartimis ar abiejų sektoriaus šalių susitarimais, arba, jei jų nėra, – nacionalinės teisės aktais.

7 dalis

Poilsio laikas

Darbuotojams suteikiamas reguliarus, pakankamai ilgas ir nepertraukiamas poilsio laikas, kurio trukmė nurodoma laiko vienetais, siekiant užtikrinti, kad dėl nuovargio ar netolygių darbo modelių trumpuoju ar ilgesniu laikotarpiu darbuotojai nesusižeistų patys, nesužalotų savo bendradarbių ar kitų asmenų ir nepakenktų savo sveikatai.

Poilsio laikas negali būti trumpesnis nei:

- a) 10 valandų per parą, iš kurių bent šešios valandos yra nepertraukiamo poilsio, ir
- b) 84 valandos per septynių dienų laikotarpį.

8 dalis

Pertraukos

Jei darbuotojo dienos darbo laikas yra ilgesnis nei šešios valandos, jis turi teisę padaryti poilsio pertrauką; išsamesnės tokios pertraukos sąlygos, įskaitant trukmę ir suteikimo sąlygas, nustatomos kolektyvinėse sutartyse ar abiejų sektoriaus šalių susitarimuose arba, jei jų nėra, – nacionalinės teisės aktais.

9 dalis

Ilgiausias darbo laikas naktį

Remiantis septynių valandų nakties trukme, ilgiausias savaitės darbo laikas naktį yra 42 valandos per septynių dienų laikotarpį.

10 dalis

Kasmetinės atostogos

1. Kiekvienas darbuotojas turi teisę į bent keturių savaitių mokamas kasmetines atostogas arba, jei dirba trumpiau nei vienus metus, į atitinkamą jų dalį pagal nacionalinės teisės aktais ir (arba) remiantis nacionaline praktika nustatytas teisės į tokias atostogas ir jų suteikimo sąlygas.
2. Trumpiausio mokamų kasmetinių atostogų laiko negalima pakeisti kompensacija, nebent nutraukiami darbo santykiai.

11 dalis

Nepilnamečių apsauga

1. Jaunesniems nei 18 metų darbuotojams taikomos Direktyvos 94/33/EB dėl dirbančio jaunimo apsaugos⁵ nuostatos.
2. Išimties tvarka valstybės narės, remdamosi teisės ar norminių aktų nuostatomis, gali leisti vyresniems nei 16 metų jaunuoliams, kuriems pagal nacionalinę teisę dienis mokslas jau nėra privalomas, dirbti tokiu metu, kuriuo pagal Direktyvą 94/33/EB naktinis darbas yra draudžiamas, jei to reikia pripažintos mokymo programos tikslui pasiekti ir jei tiems jaunuoliams bus suteiktas atitinkamas kompensuojamasis poilsio laikas ir nekyla abejonių dėl Direktyvos 94/33/EB 1 straipsnyje nustatytų tikslų įgyvendinimo.

12 dalis

Patikrinimai

1. Registruojamas kiekvieno darbuotojo dienos darbo ir poilsio laikas, kad būtų galima patikrinti, kaip laikomasi 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 ir 13 dalių nuostatų.
2. Tie įrašai laive saugomi bent iki atskaitos laikotarpio pabaigos.
3. Atitinkamais laiko tarpais (ne vėliau kaip iki kito mėnesio pabaigos) darbdavys arba jo atstovas ir darbuotojas kartu patikrina ir patvirtina tuos įrašus.
4. Įrašuose pateikiama ši būtiniausia informacija:
 - a) laivo pavadinimas,
 - b) darbuotojo vardas ir pavardė,
 - c) atsakingo laivavedžio vardas ir pavardė,
 - d) data,
 - e) darbo ar poilsio diena,
 - f) dienos darbo ar poilsio laiko pradžia ir pabaiga.
5. Darbuotojams įteikiama su jais susijusių patvirtintų įrašų kopija. Darbuotojai šias kopijas saugo vienus metus.

13 dalis

Avarinės situacijos

1. Laivavedys arba jo atstovas turi teisę reikalauti, kad darbuotojas dirbtų papildomų valandų, kiek yra būtina plaukiojančiosios priemonės, laive esančių asmenų ar krovinio saugai tiesiogiai užtikrinti arba pagalbai kitiems nelaimės ištiktiems laivams

⁵ OL L 216, 1994 8 20, p. 12.

ar asmenims suteikti.

2. Pagal 1 punktą laivavedys arba jo atstovas gali reikalauti, kad darbuotojas dirbtų tiek valandų, kiek yra būtina, kol bus atkurta normali padėtis.
3. Kai tik tai bus įmanoma atkūrus normalią padėtį, laivavedys arba jo atstovas užtikrina, kad visiems darbuotojams, dirbusiems numatytu poilsio laiku, būtų suteikta pakankamai poilsio laiko.

14 dalis

Sveikatos patikrinimas

1. Visi darbuotojai turi teisę į nemokamą kasmetinį sveikatos patikrinimą. Atliekant tokį patikrinimą ypatingas dėmesys kreipiamas į tai, kad būtų nustatyti simptomai ar būklės, kuriuos gali sukelti darbas laive taikant trumpiausio dienos poilsio laiko ir (arba) mažiausio poilsio dienų skaičiaus režimą pagal 5 ir 6 dalis.
2. Naktinės pamainos darbuotojai, turintys sveikatos problemų, kurios, kaip pripažinta, yra susijusios su jų darbu naktį, kai tik įmanoma, perkeliami dirbti jiems tinkamo dieninio darbo.
3. Atliekant nemokamą sveikatos patikrinimą, laikomasi duomenų apie sveikatos būklę konfidencialumo.
4. Nemokamas sveikatos patikrinimas gali būti atliekamas naudojantis nacionaline sveikatos priežiūros sistema.

15 dalis

Sauga ir sveikatos apsauga

1. Užtikrinama naktinės pamainos darbuotojų ir pamainininkų sauga ir sveikatos apsauga, atitinkanti jų darbo pobūdį.
2. Atitinkamos naktinės pamainos darbuotojų ir pamainininkų saugos ir sveikatos apsaugos ir prevencijos paslaugos ar priemonės turi būti lygiavertės kitiems darbuotojams taikomoms paslaugoms ar priemonėms ir būti prieinamos bet kuriuo metu.

16 dalis

Darbo modelis

Darbdavys, ketinantis organizuoti darbą pagal tam tikrą modelį, atsižvelgia į bendrąjį darbo pritaikymo darbuotojui principą, visų pirma siekdamas palengvinti monotonišką ir nustatyto tempo darbą atsižvelgiant į veiklos rūšį, taip pat į saugos bei sveikatos reikalavimus, ypač susijusius su pertraukomis darbo metu.

17 dalis

Baigiamosios nuostatos

1. Palankesnės nuostatos

Šiuo susitarimu nedaroma poveikio valstybių narių teisei

a) toliau taikyti ar įdiegti teisės ar norminių aktų nuostatas arba

b) sudaryti palankesnes sąlygas arba leisti taikyti kolektyvines sutartis ar abiejų sektoriaus šalių susitarimus,

jei darbuotojų sveikatos apsaugai ir saugai jie yra palankesni nei šiame susitarime išdėstytos nuostatos.

2. Draudimas bloginti sąlygas

Šio susitarimo įgyvendinimas jokių būdu nesuteikia pakankamo pagrindo prastinti bendrą darbuotojų, kuriems taikomas šis susitarimas, apsaugos lygį.

3. Vėlesni veiksmai dėl susitarimo

Abi sektoriaus šalys, vykdydamos vežimo vidaus vandens keliais sektoriaus dialogo komiteto veiklą, stebi, kaip įgyvendinamas ir taikomas šis susitarimas, ypač atsižvelgdamos į darbuotojų sveikatos klausimus.

4. Peržiūra

Šalys peržiūri pirmiau išdėstytas nuostatas po dvejų metų nuo įgyvendinimo laikotarpio, nustatyto Tarybos sprendimu, kuriuo nustatoma šio susitarimo įsigaliojimo data, pabaigos.

Priimta Briuselyje 2012 m. vasario 15 d.

Europos baržų sąjunga (EBS)
Europos laivavedžių organizacija (ELO)

Europos transporto darbuotojų federacija (ETF)